

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Liberec

Inspekční zpráva

Svobodná obecná škola o.p.s.

Rybářská 35, 466 01 Jablonec nad Nisou

Identifikátor školy: 610400363

Zřizovatel: Sdružení přátel Svobodné obecné školy, 28. října 32, 46601 Jablonec n. N.

Školský úřad Jablonec nad Nisou, 28. října 18, 466 01 Jablonec nad Nisou

Termín konání orientační inspekce: 28. září a 6.-7. října 1999

Čj.	083 341/99-4005
Signatura	oh3bt301

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Kvalita vzdělávání byla hodnocena v předmětech český jazyk, matematika, prvouka, dramatická výchova, výtvarná výchova.

Plánování a příprava výuky

V letošním školním roce probíhá výuka podle vzdělávacího programu Obecná škola čj.120 35/97-20. Vyučování začíná čtvrthodinkou ranní rekreačně pohybové výchovy, následuje dvouhodinový blok výuky, po jeho skončení je 45 minutová přestávka a po ní výuka v jednotlivých hodinách. Ve sledovaných předmětech je časová hodinová dotace v souladu s učebním plánem daného vzdělávacího programu. Časové rozvržení učiva je stanoveno v tematických plánech. Využívání mezipředmětových vztahů umožňuje provázanost učiva mezi ročníky. Zápisy v třídních knihách jsou konkrétní.

V nabídce vzdělávacích aktivit je výuka anglického jazyka - v prvním a druhém ročníku jako zájmový kroužek a ve třetím ročníku jako nepovinný předmět.

Plánování a příprava výuky vyučujících jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Podmínky výuky

Ve škole působí pět odborně a pedagogicky způsobilých učitelek pro první stupeň základní školy a dvě učitelky s odbornou a pedagogickou způsobilostí pro jiný typ školy. V letošním školním roce jedna z těchto vyučujících začíná dálkové studium pro pedagogy prvního stupně základní školy. Pedagožky vyučují většinu předmětů v jednom ročníku.

Škola využívá dvou propojených budov bývalé panelové mateřské školy a prostornou část přilehlé školní zahrady. V budově je mnoho menších místností - kabinetů a tří minikuchyňky, které slouží pro přípravu čajů. Ve třídách nejsou umyvadla s tekoucí vodou. Současný počet užívaných místností je dostačující. Ve škole jsou mimo pěti kmenových tříd ještě malá tělocvična, která se nedá využívat pro cvičení na náradí a míčové hry, dále učebna anglického jazyka, prostor pro školní družinu. Šatny jsou na chodbách v přízemí.

Ve třídách je velké množství nakoupených i vlastnoručně vyrobených pomůcek. Uspořádání školních lavic je netypické a proto dochází dle sdělení učitelek ke střídání žáků při sezení. Učební pomůcky i knižní publikace a encyklopedie jsou v hodinách účelně využívány a přispívají k obohacení výuky.

Pro individuální práci je v malé místnosti u každé třídy umístěn počítač, především pro zdravotně postižené žáky, ale pracují na něm střídavě i ostatní žáci při samostatných úkolech.

Dodržovaný pitný režim, zvlhčovače vzduchu v každé třídě, docházka všech žáků do školní jídelny v budově sportovního gymnázia i dostatečná relaxace v průběhu dopoledne přispívají k dobré psychohygieně školního dne.

Podmínky výuky - tj. personální, materiální i psychohygienické jsou dobré.

Organizace, formy a metody výuky

Rozvrh hodin je sestaven s ohledem na potřeby žáků. Struktura hodin odpovídá pojetí vzdělávacího programu i věku žáků. Organizační pokyny byly jasné, žákům srozumitelné. Na sledovaný způsob práce v hodinách jsou žáci zvyklí. Přiměřená náročnost učiva, střídání činností a metod, využívání dosavadních znalostí žáků přispívalo k hladkému průběhu hodin. Žáci reagovali bezprostředně na otázky učitelek, zapojovali se do výuky podle svého individuálního tempa. Při procvičování a opakování učiva byly otázky zaměřeny na pamětné

zvládnutí učiva, ne vždy bylo důsledně vyžadováno souvislé vyjadřování při odpovědích. V samostatné práci pomáhaly učitelky slabším žákům a v hodinách bylo běžné vysvětlování pro toho z žáků, který plně nepochopil zadání. Při písemném projevu upozorňovaly učitelky předem na způsob sezení a psaní, jen uspořádání pracovního místa nebylo vždy účelné a bylo ponecháno na rozhodnutí žáka.

Organizaci činností, vhodně používané metody, pomoc a péči věnovanou integrovaným žákům hodnotí ČŠI ve sledovaných hodinách jako velmi dobrou.

Motivace a hodnocení

V průběhu devíti hospitací byla motivace zaměřena ke dvěma prvkům. Jedním bylo celoroční téma Škola malého stromu, kdy vyučující vedly žáky k vzájemné toleranci, ohleduplnosti a pomoci. Druhým byl naukový cíl hodin. Zde jednotlivé vyučující zaměřovaly zadávání úkolů většinou na příkladech ze života žáků, na mezipředmětové vztahy a k praktickému využití do budoucna. Hodnocení výkonu žáků slovní pochvalou i kladné oceňování snahy o splnění zadaného úkolu přispívaly k posilování jejich sebevědomí. Vždy byla respektována zásada přiměřenosti a schopnosti žáka.

Klasifikační řád zpracovaný vedením školy umožňuje vyučujícím při procvičování a upevňování učiva hodnotit výkony žáků půlenými známkami, avšak při kontrolních a čtvrtletních pracích hodnotí vyučující žáky celým stupněm známky.

Používaná motivace, vedení i hodnocení žáků byly v hodinách velmi dobré.

Interakce a komunikace

Pravidla vzájemného jednání a chování jsou známa. Kladem je partnerský přístup k žákům, vzájemná vstřícnost a možnost žáků vyslovit svůj názor. Pozitivní snaha všech vyučujících o dobrou komunikaci nebyla vždy zdařilá. Některé otázky umožňovaly jednoslovnou odpověď, jejich formulace nedávala žákům jinou možnost.

Interakci a komunikaci hodnotí ČŠI jako velmi dobré.

Český jazyk

Výuka českého jazyka byla sledována ve druhém, čtvrtém a pátém ročníku. Příprava jednotlivých vyučujících byla promyšlená, učitelky měly připravenou práci i pro integrované děti. Témata učiva odpovídala učebním osnovám. Použité učební pomůcky (karty, nástěnné tabule) podněcovaly žáky k aktivnímu přístupu ve výuce.

Struktura hodin českého jazyka byla postavena na momentálním stavu třídy. Opakování i nová látka byly motivačně zpracovány s přihlédnutím k věku žáků, např. učivo stavba slabik a slov vycházelo z vyprávění příběhu o malém medvídkovi a učivo o schopnosti slovtvorně a tvaroslovně obměňovat slova na hře o slovních architektech.

V hodinách se střídala samostatná a společná práce s relaxačními chvilkami, některé úkoly řešili žáci jako jednotlivci, jiné ve skupině či společně. Využívali hru se slovy, aby se mohli výstižněji a srozumitelněji vyjadřovat.

Hodiny českého jazyka byly v přípravě, přístupu vyučujících k žákům, v kladném slovním posouzení každé snahy žáků hodnoceny jako vynikající a velmi dobré.

Matematika

Bylo hospitováno v jedné hodině matematiky. Zjevná připravenost vyučující na hodinu (pomůcky, písemná příprava) byla v organizační stavbě hodiny málo patrná. Hodina byla vedena frontálním způsobem. Ve třídě jsou žáci matematicky zdatní, ale i slabší, takže vyučující musí volit různé způsoby práce a to i co do četnosti příkladů. Vzhledem k malé zkušenosti vyučující při práci v odděleních, doházelo v samostatné činnosti těch rychlejších k prodlevám. V hodině byly využity různé formy k zapamatování si učiva a byly zohledňovány individuální potřeby žáků. Větší pozornost věnovaná úpravě v sešitech žáků a opravám cvičení učitelkou podnítl i zájem žáků o vzhled písemného projevu.

Sledovaná hodina matematiky měla pozitiva a negativa zhruba v rovnováze a byla ČŠI hodnocena jako dobrá.

Prvouka

Tvořivá hodina ve třetí třídě měla velmi dobrou úroveň. Příprava vyučující spočívala v zajištění potřebného materiálu k učivu o dokladech minulosti s tématem staré pověsti české a v promýšlení skupinové práce žáků. Členění hodiny umožňovalo přímou a samostatnou činnost i relaxaci. Pro opakování učiva využívali žáci spontánně volného výběru obrázků, ke kterým chtěli hovořit. Popis děje na obrázcích byl u někoho kusý s dopomocí otázek a u jiných plynulý. Tento projev byl ostatními žáky i učitelkou hodnocen. Převažovala pochvala a doplnění toho, co dotyčný opomenul. Při novém učivu využila paní učitelka prvky kooperativního a skupinového učení. Skupina v níž byli žáci, kteří převážně v loňském roce navštěvovali dramatický kroužek, dostala za úkol seznámit se s článkem O kněžně Libuši, text pročíst a sestavit jeho dramatické vyjádření. Tito žáci pracovali v samostatné místnosti. Výuka byla zaměřena ke vzájemnému respektování a uvědomění si nutnosti rozdělení úkolů ve skupině. S druhou částí třídy pracovala vyučující sama - četba Pověsti o Bivojovi, vyprávění děje, vyhledávání odpovědí na to, jak tuto pověst částečně dramaticky ztvárnit. Po předvedení splněných úkolů došlo ke vzájemnému zhodnocení žáky a závěrečnému shrnutí vyučující, která vyzvedla klady a upozornila na další možnosti pojetí.

Hodina prvouky přinesla žákům možnost seberealizace, měření schopností a vzájemnou spolupráci. Byla hodnocena jako velmi dobrá.

Dramatická výchova

Připravenost a zkušenosti odborně způsobilé paní učitelky vedly k vysoce pozitivnímu přístupu žáků i jí samé po celý průběh vyučovací jednotky, která byla motivačně zaměřena na vyprávění o chování dětí v přírodě. Vyučující využívala mezipředmětových vztahů, zkušeností žáků i poznatků z četby, vhodnými metodami a formami přibližovala žákům způsob života ve spojení s přírodou. Celá hodina se odehrávala v malé tělocvičně školy, kde byly učebním náčiním látky v barvě ohně a látkové čelenky.

Hodina dramatické výchovy byla hodnocena jako vynikající.

Výtvarná výchova

Příprava vyučující na hodinu vycházela již z rozpracované kolektivní práce. Vybavení potřebným materiálem pro vlastní novou práci bylo dostatečné. Žáci pracovali na pokyn vyučující po provedené přípravě každý samostatně a na společném obraze ve skupinách. Vyučující využívala znalostí žáků a i mezipředmětových vztahů. Částečné hodnocení v závěru hodiny provázal neklid.

Průběh vyučovací hodiny hodnotí ČŠI jako velmi dobrý.

Hodnocení kvality vzdělávání

Celkově byla kvalita vzdělávání v plánování a přípravě na vyučování, v podmínkách výuky, v organizaci a používaných metodách i hodnocení práce žáků ve vyučovacím procesu hodnocena jako velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Plánování chodu školy vychází ve školním roce 1999-2000 z konkrétních podmínek současného stavu a z analýzy uplynulého roku zpracované ve výroční zprávě.

Koncepce školy byla opětovně zpracována, zahrnuje body s úkoly směrem k dětem - péče o tělesně postižené žáky, součinnost školy a rodiny, srovnatelnost úrovně znalostí s jednotlivými ročníky státní školy, vytváření zajímavého a podnětného prostředí, smysluplné využívání volného času a poskytování prostorů školy k mimoškolním aktivitám.

O koncepci se opírá zpracovaný řád školy, který není psán formou příkazů, ale kladnými formulacemi. Část řádu, dotýkající se vzájemného ohleduplného chování, je výtvarně zpracována žáky školy a vyvěšena na schodišti. Řád školy dále obsahuje zásady docházky žáků do školy, jejich chování ve škole a v jiných aktivitách pořádaných školou. Součástí jsou i pravidla dotýkající se pedagogických a provozních zaměstnanců. V době inspekce byl doplněn o způsoby dozoru a docházky do školní jídelny v budově sportovního gymnázia. Další součástí je vnitřní platový předpis, smlouva s rodiči.

Celoročním děním prolíná projekt s názvem "Škola malého stromu a s mottem kmene Čerohiú": „Není možné mít něco rád, co nechápeš. Není možné mít rád přírodu a lidi, když přírodě ani lidem nerozumíš“ .... „Jsme sví“.... - tzn. rozumím Ti, chápu Tě, miluji Tě. Cílem projektu je uvědomění si vnímání přírody, jejího významu pro svět fyzický i duchovní a uvědomění si lidské role v ní. Projekt bude realizován v různých variantách ve všech předmětech, hlavně v předmětech s výchovným zaměřením a vyvrcholí divadelním představením za účasti všech žáků školy.

Pro zdravotně postižené žáky jsou vypracovávány a vyhodnocovány individuální plány.

Stanovené cíle v koncepci školy i v ročním plánu jsou reálné. ČŠI hodnotí oblast plánování jako velmi dobrou.

Organizování

V pětileté škole s prvním až pátým ročníkem a s jedním oddělením školní družiny, pracuje sedm pedagogických pracovníků a dva provozní zaměstnanci, někteří z nich na částečný úvazek. Ředitelka školy vyučuje dvacet hodin týdně a její zástupkyně dvacet jednu hodinu. Kompetence mají mezi sebou rozděleny a jsou vzájemně zastupitelné. Všichni pedagogičtí pracovníci, včetně pracovníka civilní služby, se podílejí na organizaci provozu školy. Denní činnost ve škole se opírá o zpracovaný rozvrh hodin. Vedení školy dbá na dodržování obecně právních předpisů.

Jednotliví pedagogičtí pracovníci mají mimo vlastní výchovně-vzdělávací činnost rozděleny další úkoly. Ty se dotýkají mimotřídních aktivit ve školní družině a v osmi zájmových kroužcích.

Dokumentace třídních učitelů i ředitele školy je vedena přehledně, škola však nevyužívá všech předepsaných tiskopisů SEVT. Používané tiskopisy v třídní dokumentaci od jiných vydavatelů jsou s nimi shodné.

Informace uvnitř školy pro všechny pracovníky i žáky jsou předávány rychle a včas, při denním setkávání s rodiči i jím. K informacím slouží i přehledná nástěnka s měsíčním plánem akcí umístěná při vstupu do šaten. Informovanost veřejnosti byla posílena i veřejným vystoupením v Městském divadle v Jablonci nad Nisou na konci minulého školního roku. Rodiče hodnotí školu po stránce výchovné a vzdělávací velice kladně.

Ředitelka školy se setkává se zástupci Nadace Svobodné obecné školy, není jejím členem a schůzek se účastní na pozvání. Nadací jí bylo svěřeno rozhodování o škole.

Stávající organizování chodu školy se jeví jako dobré.

Vedení a motivování pracovníků

Jednotliví pracovníci školy se ztotožňují se zpracovanou koncepcí školy. Systémy dobrého vedení i motivace pracovníků jsou patrné v jejich vysoké osobní angažovanosti. Ředitelka školy je vede k orientaci na uplatňování všech známých metod a postupů, které jsou v souladu se zásadou důstojnosti a úcty k dítěti, s porozuměním jeho potřebám a vzájemným respektováním. Podporuje účast pedagogů na vzdělávacích akcích. Novým učitelům této školy je věnována ze strany ředitelky i její zástupkyně metodická pomoc. Vedení a motivování pracovníků je založeno i na jejich hmotném zabezpečení. K tomu slouží vnitřní platový předpis, sestavený ve spolupráci se zřizovatelem. Pedagogičtí pracovníci mají smluvní základní plat s možností navýšení o 10% za každý odpracovaný rok v této škole. Základní plat může být doplněn o nenárokovou složku platu tj. o osobní příplatek a o odměny. Pro nenárokovou složku platu má ředitelka školy zpracována kritéria.

Vedení a motivování pracovníků má stanovená pravidla. Je hodnoceno jako velmi dobré.

Kontrolní mechanismy

Pro kontrolu, analýzu stavu i následné vyhodnocení má ředitelka školy zpracován plán, který je rozdělen do měsíců s vyznačenou osobní zodpovědností a kontrolou plnění. Plán je zaměřen na hospitace, projektové vyučování a průběžnou kontrolu, která se zabývá kontrolou dokumentace tříd, plněním individuálních vzdělávacích a tematických plánů, kontrolou žákovských písemností a kontrolou provozu. Četnost hospitací není dle ředitelky školy optimální vzhledem k jejímu vyučovacímu úvazku i úvazku zástupkyně. Vyhodnocení zjištěných poznatků z vyučovacích hodin i ostatních kontrol probíhá formou pohospitačního

pohovoru, na informačních schůzkách pracovníků nebo při pravidelných pedagogických poradách.

Kontrolu úrovně znalostí žáků provádí vedení školy zejména při zastupování za nepřítomné učitele.

Sledované kontrolní mechanizmy i pohospitační pohovor měly průměrnou úroveň.

Hodnocení kvality řízení

V řízení školy došlo od poslední inspekce v květnu 1998 k pozitivním změnám. Ze zjištěných skutečností vyplývá zodpovědné a promyšlené vedení výchovně-vzdělávacího procesu. Kvalita řízení se jeví jako velmi dobrá.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Pracovníci školy se podílejí na mimotřídních aktivitách v rámci školní družiny, osmi kroužků a školičky - což je příprava předškolních dětí na vstup do školy formou her. Zájmová činnost i školička probíhá jedenkrát týdně. Mimo to se uskutečňují i akce o sobotách a nedělích. Nabídka volnočasových aktivit je rodiči vítána a kladně hodnocena. Mnohých akcí se účastní i rodiče a sourozenci žáků školy.

Ve srovnání se státní školou hodnotí rodiče Svobodnou obecnou školu jako příkladnou zejména v individuálním přístupu k žákům a v tvořivém přístupu vyučujících k výuce. (Toto srovnání činí na základě posouzení s aktivitami i výukou starších sourozenců docházejících do státní školy).

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 26 330/99-21 s účinností od 1. 9. 1999,
- koncepce ředitelky školy a výroční zpráva za školní rok 1998/1999,
- úkoly školy pro školní rok 1999/2000 (řád školy s přílohami - vnitřní řád pro pracovníky a žáky, kritéria hodnocení pracovníků, klasifikační řád, smlouvy s rodiči aj.),
- zápisy z pedagogických porad,
- zápisy z hospitací,
- rozvrh hodin,
- individuální plány zdravotně postižených žáků,
- rozhodnutí řed. školy o odkladech školní docházky,
- tematické plány vyučujících,
- třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy,
- některé žákovské knížky a sešity.

ZÁVĚR

Vzhledem k rozdílnosti výkonnosti žáků v ročníku a následné práce v odděleních doporučuje ČŠI vedení školy sjednání hospitační návštěvy pedagogických pracovníků v některé malotřídní škole.

Podmínky vzdělávání:

Prostorově je škola vyhovující. Vybavení školním nábytkem je vhodné. Prostředí všech místností školy přispívá k plnění stanoveného vzdělávacího programu. Vybavenost učebními pomůckami je dobrá, zejména nové kvalitní encyklopedie pomáhají využívat metodu názornosti. Další pomůcky jsou dokupovány podle finančních možností.

Pitný režim žáků je zajištěn.

Odborná a pedagogická způsobilost vyučujících dosahuje téměř 75%.

Podmínky vzdělávání jsou velmi dobré.

Průběh vzdělávání:

Motivační a organizační připravenost ze strany jednotlivých vyučujících ve sledovaných předmětech, uplatněné znalosti žáků i způsob hodnocení jejich výkonů v průběhu inspekce jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Řízení školy:

Kvalita řízení, tak jak byla sledována v průběhu inspekce, je velmi dobrá, přispívá k tomu průběžná komunikace a spolupráce všech pracovníků.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko - ano

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Božena Vydrová	Mgr. B. Vydrová v. r.

V Jablonci nad Nisou dne 20. října 1999

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 25. října 1999

Razítko - ano

Mgr. Dagmar Sacherová	Sacherová v. r. Podpis ředitelky
-----------------------	-------------------------------------

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Upřesnění
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Na vědomí

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad	8.11.1999	083 373/99-4005
Zřizovatel	8.11.1999	083 374/99-4005

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Bez připomínek